

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

(за матеріалами приватного підприємства «Агроекологія»)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Ступінь вищої освіти «Бакалавр»

401-ЕО

18142

КР

Розробила студентка групи 401-ЕО

Кенийз Ю.Ю.

Керівник кваліфікаційної роботи

Дмитренко А.В.

Рецензент: головний бухгалтер ТОВ
«Решторг»

Семенчук Л.А.

Засвідчую, що в цій роботі немає
запозичень із праць інших авторів без
відповідних посилань

Кенийз Ю.Ю.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі

Дмитренко А.В.

Допустити до захисту

Завідувач кафедри

Птащенко Л.О.

2022

ВСТУП

Звітні показники є важливим джерелом інформації про хід виконання планів соціально-економічного розвитку підприємств, бізнес-планів інших формувань, які створюються в галузях у результаті реформування власності. На основі цих показників виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, обґрунтовуються заходи, що дозволяють у майбутньому уникнути недоліків, які мали місце в минулих звітних періодах. Важливе значення має звітність підприємств для наукових досліджень у галузі економіки. Будь-які узагальнення результатів господарської діяльності підприємств з метою виявлення характерних тенденцій їх розвитку проводяться на основі обробки матеріалів звітності.

Для прийняття правильних управлінських рішень навіть на рівні підприємства повинні використовуватись дані, які відповідають певним правилам, вимогам і нормам, що є зрозумілими та прийнятними для користувачів. Для одержання інформації про результати діяльності підприємства дані поточного обліку необхідно узагальнити в певній системі показників. Це досягається складанням звітності, яка є завершальним етапом бухгалтерського обліку. Отже, роль звітності надзвичайно важлива, що і пояснює актуальність вибраної теми.

Ступінь розробленості проблеми, що досліджується. Проблемам формування показників фінансової звітності та їх аналітичної оцінки присвячені праці вітчизняних науковців, зокрема: Ф. Бутинця, С. Голова, В. Костюченко, Я. Крупки, Т. Кучеренко, М. Пушкаря, Н.Ткаченко, П. Хомина, М. Чумаченка. Низку важливих аспектів зазначеної тематики розкрито у роботах зарубіжних вчених-економістів: Х. Андерсена, Р. Бола, Т. Варфілда, Д. Кіесо, Д. Колдуелла, Б. Нідлза, Д. Панкова, Я. Соколова.

Важливу роль у забезпеченні ефективних форм господарювання на підприємствах відіграє аналіз фінансового стану підприємств, який відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних та фінансових рішень. І хоча сам термін "фінанси" за останні 10-15 років пройшов через певні зміни та суттєво

ускладнився, фінансові аналітики у країнах з розвинутою ринковою економікою традиційно займаються розрахунком коефіцієнтів, статистичним аналізом, складанням трендів для прогнозування.

Однак економічні реалії в Україні, як і в більшості сусідніх з нею держав, мають певну специфіку, що вносить корективи у традиційну методологію аналізу. Особливістю формування цивілізованих ринкових відносин в Україні є посилення впливу таких чинників, як жорстка конкурентна боротьба, технологічні зміни та постійне вдосконалення методів технічної обробки економічної інформації. Середовище, в якому функціонують підприємства характеризуються також безперервними нововведеннями в податковому законодавстві, змінами процентних ставок та валютних курсів, а також різкими коливаннями цін на ресурси та відносно високим темпом інфляції.

Ефективне виробництво та реалізація якісної продукції позитивно впливають на фінансовий стан підприємства. Збої у виробничому процесі, погіршення якості продукції, ускладнення з її реалізацією ведуть до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, внаслідок чого погіршується його платоспроможність. Очевидним також є і зворотній зв'язок, який полягає у тому, що відсутність коштів може призвести до перебоїв у забезпеченості матеріальними ресурсами, а отже, і у виробничому процесі. Однак у виробничій діяльності українських підприємств часто трапляються випадки, коли і добре працююче підприємство відчуває фінансові ускладнення, пов'язані з недостатньо раціональним розміщенням і використанням наявних фінансових ресурсів.

Метою роботи є розкриття методики складання звітності підприємства, вивчення методики аналізу і оцінки фінансово-економічного стану підприємства і проведення практичного аналізу на підставі даних підприємства, вибраного як об'єкт дослідження.

Об'єктом дослідження є методика комплексного фінансового аналізу результатів фінансово-господарської діяльності досліджуемого підприємства.

Предметом дослідження є фінансово-економічний стан ПП «Агроекологія» а основі річної фінансової звітності підприємства (додаток А).

Методи дослідження - аналіз та синтез, статистичний аналіз, структурний і порівняльний аналіз.

Структура роботи. У першому розділі роботи «Організація діяльності підприємства» подається історія розвитку і організаційно-управлінська структура підприємства, види діяльності та організація облікового процесу.

У другому розділі роботи «Річна фінансова звітність: сутність, види, порядок затвердження і подання» розглянуто сутність фінансової звітності, її види, класифікацію, вимоги до заповнення звітних форм, порядок затвердження та подання, місце і роль фінансової звітності в діяльності підприємства.

У третьому розділі роботи «Теоретичні основи та методика аналізу фінансової діяльності підприємства» розглянуто поняття, склад і структуру фінансових активів підприємства, їх напрямки і джерела використання, та економічний зміст ефективності фінансової діяльності підприємства, показники економічного аналізу та оцінки фінансових результатів, платоспроможності та ліквідності підприємства.

В кінці роботи в розділі «Висновки та пропозиції» зроблені висновки по всьому викладеному в роботі матеріалові та зроблені пропозиції щодо основних шляхів підвищення ефективності фінансової діяльності досліджуваного підприємства.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Організаційно-управлінська структура підприємства, види діяльності

ПП «Агроекологія» розташоване на землях Шишацького та Зіньківського районів Полтавської області. Господарювання ведеться на площі 8 тис. га. Це – найбільше в Україні підприємство, яке працює виключно за технологіями органічного землеробства. Понад три десятиліття тому тут повністю відмовилися від застосування гербіцидів, пестицидів, мінеральних добрив, що дозволяє отримувати високоякісну екологічно чисту продукцію.

ПП «Агроекологія» сертифіковане як виробник органічної продукції рослинництва, відповідно до стандарту, рівнозначному Постановам Ради (ЄС).834/2007 та 889/2008.

Засновник ПП «Агроекологія» Герой Соціалістичної Праці, Герой України Семен Свиридонович Антонєць.

Підприємство має розвинуте рослинництво і високопродуктивне молочне стадо. На полях «Агроекології» отримують високі урожаї озимої пшениці, гречки, вівса, ячменю, соняшнику, кукурудзи та інші зернові культури із зерна яких виробляють крупи та борошно. Тваринництво повністю забезпечене екологічно чистими кормами власного виробництва. Підприємство сертифіковане як виробник молока для дитячого харчування, а також атестоване як племінний завод з розведення української червоно-рябої молочної породи ВРХ.

Підприємство продовжує удосконалювати унікальні технології органічного землеробства, тут налагоджено співпрацю з вітчизняними науковцями, досвід господарювання вивчають учені й практики з зарубіжжя. Ряд розроблених у господарстві ноу-хау захищено патентами. ПП «Агроекологія» є асоційованим членом Національної академії аграрних наук України.

Удосконалення виробничих технологій триває під керівництвом засновника підприємства Героя Соціалістичної Праці, Героя України, почесного академіка НААН України, почесного професора Полтавської державної аграрної академії

Семена Свиридоновича Антонця. Розпочавши впровадження органічного землеробства у 1976 році, будучи головою колгоспу ім. Орджонікідзе (с. Михайлики), він продовжує розвивати цей напрямок, вважаючи своїм обов'язком турботу про землю і забезпечення людей екологічно чистою, корисною для здоров'я людей продукцією.

Колгосп імені Орджонікідзе, з 2000 року Приватне Підприємство «Агроєкологія» діє на основі Статуту (додаток Б), укладеного та затвердженого у відповідності до Конституції України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про господарські товариства, чинного законодавства України».

Юридична адреса підприємства: 38013, Полтавська область, Миргородський район, с. Михайлики, вул. Євгена Коновальця, 26.

Підприємство має статус юридичної особи, має відокремлене майно, самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банківських установах, просту круглу печатку, штампи і бланки зі своїм найменуванням, а також має фірмову марку (емблему) та товарний знак (логотип), які затверджені Засновником Підприємства і зареєстровані в Торгівельно-промисловій палаті.

Майно підприємства утворюється за рахунок грошових та майнових внесків Засновника, доходів від господарської та підприємницької діяльності Підприємства, доходів від придбаних цінних паперів (дивідендів), кредитів банків та інших кредиторів, придбання майна іншого підприємства, організації, капітальні вкладення, безоплатні або благодійні внески та інших джерел, не заборонених законодавством.

Прибуток Підприємства утворюється з надходжень від його господарської діяльності. Після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат, сплати податків та інших обов'язкових платежів, розрахунків по оплаті та за кредити, по облігаціях та інших боргах, чистий прибуток залишається у повному розпорядженні Підприємства.

Зареєстрований Статутний фонд Підприємства становить 20 000,00 грн. Статутний фонд створюється за рахунок власних коштів та майна Засновника.

Вищим органом управління та контролю Підприємства є його Засновник. За наказом Засновника вищим органом управління та контролю Підприємства є його Генеральний директор.

Рис. 1.1. Організаційна структура управління ПП «Агроєкології»

Виконавчим органом Підприємства є Дирекція. До складу виконавчого органу (дирекції) входять:

- Виконавчий директор;
- Фінансовий директор;
- Заступник виконавчого директора з правових питань.

Члени виконавчого органу відповідно до розподілу повноважень та посадових обов'язків організують і контролюють роботу підзвітних структурних підрозділів, виконують доручення Генерального директора та виконавчого директора.

Контроль за фінансово-господарською діяльністю товариства здійснює Генеральний директор, а також Ревізійна комісія.

Інтереси трудового колективу представляє Рада трудового колективу на чолі з Головою Ради.

Середньоблікова чисельність штатних працівників облікового складу ПП «Агроєкологія» станом на 01.01.2020 року складає 428 осіб.

Організаційна структура управління - основа системи управління, оскільки визначає підпорядкованість, склад, взаємодію елементів, необхідну кількість

персоналу управління, його розподіл за підрозділами, встановлює функціональні та інформаційні взаємовідносини між працівниками апарату управління та підрозділами, права, обов'язки і відповідальність тощо.

Зв'язки між складовими системи управління, що визначають тип організаційної системи управління підприємствами, поділяють на:

- лінійні - між підрозділами та керівниками різних рівнів управління і передбачають підпорядкованість одного керівника іншому;

- функціональні - взаємодія керівників, які виконують певні функціональні обов'язки на рівнях управління, без будь-якого адміністративного підпорядкування;

- міжфункціональні - між підрозділами одного рівня управління.

Основною метою діяльності Підприємства є розробка та реалізація науково-господарських програм по впровадженню у виробництво ґрунтозахисних систем обробітку ґрунту, біологічного землеробства, виробництво екологічно чистої продукції, виробництво всіх видів сільськогосподарської продукції на власній та орендованій землі, виробництво товарів промислової групи, а також реалізація будь-яких товарів для насичення українського ринку товарами продовольчого, промислового призначення, народного споживання і послугами високої якості, а також створення додаткових робочих місць.

Метою підприємства є науково-виробнича діяльність спрямована на захист землі від водної, вітрової ерозії, забруднення ядохімікатами, іншими шкідливими речовинами.

Підприємство є багато профільним. Предметом його діяльності є:

- проведення науково-дослідних робіт, стосовно обробки ґрунту, виробництва сільськогосподарської продукції та її переробки, розробка техніко-економічних обґрунтувань різноманітних проектів;

- розробка технічної документації та проведення меліоративних та гідротехнічних робіт;

- розробка сільськогосподарської техніки, розміщення замовлень на її виготовлення та її реалізація;

- надання науково-методичних консультацій з технологій сільськогосподарського виробництва;
- здійснення видавничої та рекламної діяльності;
- виконання інженерно-пошукових робіт під будь-які об'єкти, дослідження ґрунтів, геологорозвідувальних робіт, розробка та експлуатація родовищ місцевих корисних копалин для виробництва будівельних та інших матеріалів;
- виробництво та реалізація сільськогосподарської, промислової продукції, товарів народного споживання;
- надання послуг у відпрацюванні і вдосконаленні систем обробітку ґрунту, вирощування сільськогосподарських культур, організації праці;
- проектування, будівництво, реконструкція та експлуатація об'єктів різноманітного призначення;
- здійснення комерційної, презентаційної, виставочної, викладацької діяльності;
- проведення торговельно-посередницької діяльності, оптової та роздрібної торгівлі;
- надання послуг в туристично-екскурсійній та транспортній сферах;
- участь у створенні та діяльності акціонерних товариств, банків, інвестиційних та інноваційних фондів, страхових компаній;
- надання маркетингових, консалтингових, дилерських, брокерських та інших послуг фінансово-комерційного характеру;
- створення та експлуатація установ громадського харчування, сфери побутових послуг, проведення видовищних заходів, виставок, лотерей;
- благодійницька діяльність;
- здійснення зовнішньо-економічної діяльності, проведення експортно-імпортних операцій, участь у прикордонній торгівлі, створення спільних підприємств на території України та поза межами, створення власних представництв за кордоном.

1.2. Організація облікового процесу на приватному підприємстві «Агроекологія»

ПП «Агроекологія» здійснює облік результатів своєї роботи, веде оперативний,

бухгалтерський і статистичний облік у встановленому порядку і несе відповідальність за його достовірність.

Бухгалтерія є структурним підрозділом ПП “Агроекологія” створюється, реорганізується та ліквідується наказом генерального директора.

Рис. 1.2. Структура бухгалтерії

Бухгалтерію очолює головний бухгалтер, що призначається на посаду наказом генерального директора або директора, за поданням фінансового директора. На час відсутності головного бухгалтера керівництво бухгалтерією здійснює замісник, а в разі його відсутності - інша посадова особа, про що оголошується директором підприємства.

У своїй діяльності співробітники бухгалтерії керуються чинним законодавством України, Статутом, посадовими інструкціями працівників, розпорядженнями керівника підприємства, фінансового директора.

Керівник підприємства створює необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечує неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

Структуру затверджує генеральний директор, а штатний розпис фінансового відділу затверджує директор підприємства відповідно до нормативів чисельності фахівців і службовців із врахуванням об'ємів і особливостей робіт.

Розподіл обов'язків між працівниками відділу здійснюється головним бухгалтером відповідно до існуючого Положення і посадових інструкцій (посадові інструкції бухгалтерів представлено в додатках В).

Відповідальність за належне і своєчасне виконання функцій фінансового відділу головний бухгалтер. На нього, зокрема, покладається організація діяльності фінансового відділу по виконанню задач і функцій, що покладені на відділ:

- Дотримання працівниками фінансового відділу правил трудового розпорядку.
- Організацію у відділі оперативної та якісної підготовки документів, ведення діловодства у відповідності до діючих норм і правил.
- Забезпечення збереження майна що знаходиться у фінансовому відділі та дотримання правил пожежної безпеки.
- Своєчасне та якісне виконання наказів генерального директора, директора та фінансового директора.
- Відповідності законодавству наказів, положень та інших документів, що підписуються ним.

Основною метою розробки та затвердження облікової політики у ПП “Агроєкологія” є: закріплення вибраних способів ведення бухгалтерського обліку; регулювання організації документообороту (розробка Графіка документообороту; організація горизонтальної (з іншими структурними підрозділами) і вертикальної (з керівництвом підприємства) співпраці працівників у одному інформаційному просторі.

Розроблений Наказ про облікову політику (додаток Д) є внутрішнім документом, який регламентує організацію облікового процесу ПП “Агроєкологія”, є обов'язковим до виконання всіма службами і працівниками підприємства.

Метою облікової політики є складання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), прийнятих Радою з МСФЗ.

Підприємство здійснює облікову політику на основі Закону від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», та Міжнародних стандартів фінансової звітності. [2]

Завдання та обов'язки головного бухгалтера:

1. Самостійно і в повному обсязі веде облік необоротних активів, запасів, коштів, розрахунків та інших активів, власного капіталу та зобов'язань, доходів та витрат за прийнятою на підприємстві форму бухгалтерського обліку з додержанням єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку та з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення даних.

2. Забезпечує повне та достовірне відображення інформації, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, на рахунках бухгалтерського обліку.

3. За погодженням з власником або керівником підприємства та керівником підрозділу бухгалтерського обліку, подає в банківських установах документи для перерахування коштів згідно з визначеними податками і платежами, а також для розрахунків з іншими кредиторами відповідно до договірних зобов'язань.

4. Бере участь у проведенні інвентаризації активів і зобов'язань, оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства, у перевірках стану обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах підприємства.

5. Готує дані для включення їх до фінансової звітності, здійснює складання окремих її форм, а також форм іншої періодичної звітності, яка ґрунтується на даних бухгалтерського обліку.

6. Забезпечує підготовку оброблених документів, реєстрів і звітності для зберігання їх протягом встановленого терміну.

7. Постійно знайомиться та вивчає нові нормативно-методичні та довідкові документи з питань організації та ведення бухгалтерського обліку та вносить пропозиції щодо їх впровадження на підприємстві.

8. Підвищує власну кваліфікацію та професійний рівень, за завданням керівництва відвідує семінари, конференції тощо, які стосуються направленості діяльності підприємства.

9. В разі виникнення екстремальних ситуацій на роботі, а саме: аварій, технологічної, чи іншої небезпеки, під час виконання посадових обов'язків,

негайно інформує про таке безпосереднього керівника, а у разі відсутності зв'язку з ним, директора та генерального директора підприємства.

Головний бухгалтер має право вимагати від усіх підрозділів підприємства дотримання строгого порядку оформлення операцій та надання необхідних документів для відомостей.

На даному підприємстві застосовується машинна обробка документів з використанням комп'ютерної програми бухгалтерського обліку «БуТуз» та «Медок».

Фахівці відділів підприємства повинні неухильно виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення первинних документів і терміну подання їх до обліку. У випадку якщо документ, підписаний фахівцем, складений з порушенням законодавчих і нормативних вимог, або взагалі не складений, або відсутність такого документа потягла за собою застосування фінансових санкцій до підприємств, то питання про відповідальність фахівця повинні розглядати на засіданні управління за участю представників трудового колективу.

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності згідно з Законом «Про бухгалтерський облік» проводити інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості, поточних і довгострокових зобов'язань:

- Інвентаризація насіння, добрив, ядохімікатів - з 1 по 15 березня
- Інвентаризація молодняка тварин і тварин на відгодівлі з одночасним зважуванням в кінці кожного місяця
- Інвентаризація грошових коштів в касі - один раз на місяць
- Інвентаризація незавершеного виробництва в рослинництві - 1-10 листопада
- Інвентаризація кормів - 1-10 листопада
- Інвентаризація основних засобів і інших необоротних активів, запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості, інших активів, зобов'язань - в листопаді - грудні місяці.

Для проведення інвентаризації створити інвентаризаційну комісію в складі:

Голова комісії - головний економіст

Члени комісії - ревізор

- бухгалтер
- інженер - механік
- директор філії
- зав МТФ № 4.

Для прийняття і введення в експлуатацію основних засобів, інших необоротних активів; визначення методу нарахування амортизації по кожному об'єкту; для списання основних засобів і інших необоротних активів створити комісію, яка повинна отримувати заявки з підрозділів підприємства і приймати рішення про списання об'єктів, здійснювати контроль за їх ліквідацією, в складі:

Голова комісії - головний економіст

Члени комісії - ревізор

- бухгалтер
- інженер - механік
- директор філії
- зав МТФ № 4.

В разі проведення роботи по поліпшенню об'єкта основних засобів (модернізація, добудова, реконструкція тощо) первісна вартість об'єкта збільшується на суму цих витрат.

Приватне підприємство "Агроекологія" при нарахуванні амортизації основних засобів застосовує прямолінійний метод амортизації.

Не нараховується амортизація по таких об'єктах основних засобів:

- земля
- молоді насадження в період їх вирощування, облік яких ведуть на рахунку 10
- будівлі, які визнані відповідними державними структурами як пам'ятники культури, пам'ятники архітектури і т.д.

По інших необоротних матеріальних активах амортизація нараховується в такий спосіб: при передачі їх зі складу в експлуатацію у виробничий підрозділ амортизація нараховується в сумі 100 відсотків вартості об'єкта.

Бухгалтерські строки корисного використання за правилами П(С)БО, які застосовуються на підприємстві, більш детально прописано в Наказі “Про облікову політику підприємства” .

Для нарахування амортизації нематеріальних активів також застосовується прямолінійний метод.

Загально-виробничі витрати класифікують як витрати пов'язані з безпосереднім керівництвом процесом виробництва в рільничих бригадах і інших підрозділах:

- в рослинництві - це загально-бригадні витрати і галузеві витрати цієї галузі
- в тваринництві - це загально-фермські витрати і галузеві витрати цієї галузі
- в промислових виробництвах - цехові витрати.

Для обліку цих витрат на рахунку 91 відкриваються аналітичні рахунки на кожну рільничу бригаду, тваринницьку ферму, промислове виробництво і крім того галузеві витрати в рослинництві і тваринництві.

1.3. Аналіз основних економічних показників

Метою техніко-економічного аналізу є оцінка господарської діяльності, виявлення причинних взаємозв'язків і взаємодії різних факторів техніки та економіки, резервів виробництва, опрацювання заходів для раціоналізації використання ресурсів.

Техніко-економічний аналіз - це, в основному, внутрішньогосподарський аналіз. У процесі такого аналізу досліджується діяльність усіх структурних підрозділів підприємства, служб, цехів, дільниць, бригад і окремих робочих місць. Джерелом інформації для такого аналізу є планово-нормативні дані, матеріали оперативного, бухгалтерського обліку, позаоблікові дані. Техніко-економічний аналіз проводиться щоденно, за декаду, місяць, квартал, рік до складання підсумкової звітності. На підставі результатів аналізу приймаються важливі управлінські рішення.

Нині роль техніко-економічного аналізу зросла, бо основні показники, що характеризують ефективність заходів для впровадження нової техніки, технології, організації виробництва, підприємства розраховують і планують самостійно. Звідси й випливає потреба в ретельному аналізі та обґрунтуванні техніко-економічних показників.

Оцінка фінансового стану – узагальнюючий показник економічної діяльності підприємства, що характеризує його ділову активність і надійність як партнера. Використовуючи дані фінансової звітності ПП “Агроекологія” за 2019 – 2020 рр. проведемо оцінку основних економічних показників.[53]

Таблиця 1

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПП “Агроєкологія” за 2019-2020 р.

№	Показники	Одиниці виміру	Джерела інформації, розрахунок	2019	2020	Абсолютне відхилення, тис. грн. (+;-)	Темп зростання, %
1	2	3	4	6	7	8	9
1. АКТИВИ							
1.1	Активи – всього	тис.грн	Ф.1, ряд. 1300, гр.4	279566	289996	10430	-3,73
1.2.	Необоротні активи	тис.грн	Ф.1, ряд. 1095	162264	165053	2789	-1,72
1.2.1.	Нематеріальні активи	тис.грн	Ф.1, ряд. 1000	-	-	-	-
1.2.2.	Незавершене будівництво	тис.грн	Ф.1, ряд. 1005	7479	7467	-12	0,16
1.2.3.	Основні засоби	тис.грн	Ф.1, ряд. 1010	136750	141310	4560	-3,33
1.2.4.	Біологічні активи	тис.грн	Ф.1, ряд. 1020	10109	11918	-1809	-17,9
1.2.5.	Фінансові інвестиції	тис.грн	Ф.1, ряд. 1030+1035	-	-	-	-

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
1.2.6.	Інші необоротні активи	тис.грн	Ф.1, ряд. 1040+1045+1090	7926	4358	-3568	45,01
1.3.	Оборотні активи	тис.грн	Ф.1, ряд. 1195, гр.4	117302	124943	7641	-6,51
1.3.1	Запаси	тис.грн	Ф.1, ряд. 1100+1101+1102+1 103+1104+1110	187153	163592	-23561	12,59
1.3.2	Дебіторська заборгованість	тис.грн	Ф.1, ряд. 1120- 1155	8039	3627	-4412	54,9
1.3.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	тис.грн	Ф.1, ряд. 1160+1165+1166+1 167	3100	49460	46360	-1495,49
1.3.4	Інші оборотні активи	тис.грн	Ф.1, ряд. 1200	-	-	-	-

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ							
2.1	Зобов'язання усього	тис.грн	Ф.1, ряд. 1595+1695+1700	18444	13919	-4525	24,53
2.2	Довгострокові зобов'язання	тис.грн	Ф.1, ряд. 1595	-	-	-	-
2.3	Поточні зобов'язання	тис.грн	Ф.1, ряд. 1695	18444	13919	-4525	24,53
2.3.1	Короткострокові кредити	тис.грн	Ф.1, ряд. 1600	6407	1110	-5297	82,68
2.3.2	Кредиторська заборгованість за товари	тис.грн	Ф.1, ряд. 1605+1615	4406	2181	-2225	50,50
2.3.3	Кредиторська заборгованість за розрахунками	тис.грн	Ф.1, ряд. 1620+1625+1630+ 1635+1640+1645+ 1650	5834	9002	3168	-54,3
2.3.4	Інші поточні зобов'язання	тис.грн	Ф.1, ряд. 1690	1797	1626	-171	9,51

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
2.3.5	Поточні забезпечення	тис.грн	Ф.1, ряд. 1660	-	-	-	-
3. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ							
3.1	Власний капітал – усього	тис.грн	Ф.1, ряд. 1495, гр.4	261122	276077	14955	-5,73
3.2	Статутний капітал	тис.грн	Ф.1, ряд. 1400	20	20	-	-
3.3	Додатковий капітал	тис.грн	Ф.1, ряд. 1410	2960	2960	-	-
3.4	Резервний капітал	тис.грн	Ф.1, ряд. 1415	99141	99141	-	-
3.5	Нерозподілений прибуток	тис.грн	Ф.1, ряд. 1420	159001	173956	14955	-9,41
3.6	Неоплачений капітал	тис.грн	Ф.1, ряд. 1425+1430	-	-	-	-
4. ДОХОДИ І ВИТРАТИ							
4.1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис.грн	Ф.2, ряд. 2000, гр.3	219454	226477	7023	-3,20
4.2	Собівартість реалізованої продукції	тис.грн	Ф.2, ряд. 2050	(106994)	(150767)	43773	40,91

Продовження таблиці 1							
1	2	3	4	5	6	7	8
4.3	Валовий прибуток	тис.грн	Ф.2, ряд. 2090 (ряд.2095)	112460	75710	-36750	32,68
4.4	Прибуток від операційної діяльності	тис.грн	Ф.2, ряд. 2190 (ряд. 2195)	49693	21233	28460	57,28
4.5	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	тис.грн	Ф.2, ряд. 2290 (ряд. 2295)	53063	21118	31945	60,20
4.6	Чистий прибуток	тис.грн	Ф.2, ряд. 2350 (ряд. 2355)	53063	21118	31945	60,20
5. ПОКАЗНИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ							
5.1	Первісна вартість основних засобів на кінець року	тис.грн	Ф.5, ряд.260, гр.14	180564	195663	15099	-8,36
5.2	Коефіцієнт придатності основних засобів на кінець року	-	1.2.3/5.1	0,76	0,72	-0,04	5,26
5.3	Вартість введених у дію основних засобів	тис.грн	Ф.5, ряд. 260, гр.5	27462	17677	9785	35,63
5.4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	-	5.3/5.1	0,15	0,09	-0,06	40

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
6. ГРОШОВІ ПОТОКИ							
6.1	Чистий грошовий потік від операційної діяльності	тис.грн	Ф.3 р.1, ряд. 3195	13474	46648	33174	-246,21
6.2	Чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності	тис.грн	Ф.3 р.2, ряд. 3295	-23648	-10792	-12856	54,36
6.3	Чистий грошовий потік від фінансової діяльності	тис.грн	Ф.3 р.3, ряд. 3395	-3194	-6262	-3068	-96,06
6.4	Збільшення (зменшення) грошових коштів	тис.грн	Ф.3, ряд. 3400	-3983	-3580	-403	10,12
7. ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ							
7.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,3	1.3.3/2.3	0,17	3,55	3,38	-1988,24
7.2	Коефіцієнт термінової ліквідності	0,7-0,8	(1.3.2+1.3.3)/2. 3	0,60	3,81	3,21	-535

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
7.3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2,0-2,5	1.3/2.3	8,80	11,86	3,06	-34,77
7.4	Коефіцієнт співвідношення активів	> 1	1.3/1.2	1,07	1,02	-0,05	4,67
8. ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ							
8.1	Коефіцієнт автономності	$\geq 0,5$	Ф.1, ряд. 1495/1900	0,93	0,95	0,02	-2,15
8.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\leq 0,5$	Ф.1, ряд. (1595+1695)/1900	0,07	0,05	-0,02	28,57
8.3	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів	> 0,5	Ф.1, ряд. (1495-1095)/1195	0,84	0,89	0,05	-5,95
8.4	Коефіцієнт маневрування	$\geq 0,5$	Ф.1, ряд. (1495 - 1095)/1495	0,38	0,40	0,02	-5,26
8.5	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у валюті балансу	0,3-0,5	Ф.1, ряд. 1010/1095	0,84	0,86	0,02	-2,38

Аналіз майнового стану показав, що у 2020 році вартість майна ПП “Агроекологія” порівняно з 2019 роком збільшилася на 10 млн 430 тис грн .

Вартість необоротних активів збільшилась на 2 млн 789 тис грн, зокрема вартість основних засобів збільшилась на 4 млн 560 тис грн.

Середньорічна вартість основних засобів ПП “Агроекологія” в 2020 році склала 141 млн 310 тис. грн, тоді як у 2019 році – 136 млн 750 тис. грн.

Основні засоби ПП “Агроекологія” за усіма групами використовуються за призначенням. Зміни вартості основних засобів відбулися за рахунок їх придбання, модернізації, вибуття та зносу.

Вартість оборотних активів ПП “Агроекологія” збільшилася у 2020 році порівняно з 2019 роком на 7 млн. 641 тис. грн. Вартість запасів порівняно з 2019 роком зменшилась на 23 млн. 561 тис. грн.

При аналізі фінансового стану необхідно вивчити склад, структуру та динаміку власного й позикового капіталу, з’ясувати причини зміни окремих їх складових і дати оцінку цим змінам. Джерела утворення (капітал) суб’єкта господарювання відображає загальну вартість господарських засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, що інвестуються у формування його активів.

Властивість власного капіталу до зростання швидкими темпами визначає рівень формування й ефективний розподіл прибутку господарюючого суб’єкта, його здатність підтримувати фінансову рівновагу за рахунок внутрішніх джерел. І навпаки, зниження величини власного капіталу є наслідком неефективної діяльності підприємства.

Аналіз даних таблиці 1 показав, що загальна сума власного капіталу досліджуваного підприємства у 2020 р. збільшилася порівняно з 2019 р. на 14 млн. 955 грн. Сума нерозподіленого прибутку підвищилась на 14 млн. 955 тис. грн.

РОЗДІЛ 2
РІЧНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: СУТНІСТЬ, ВИДИ, ПОРЯДОК
ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ПОДАННЯ

2.1. Місце і роль фінансової звітності в діяльності підприємств

Процес глобалізації та інтеграції, поява транснаціональних корпорацій, розвиток міжнародних фондових ринків та інші сучасні соціально-економічні перетворення світової економіки суттєво вплинули та змінили характер і призначення фінансової звітності. Сьогодні зростає його соціальна значимість, без чого економіка інформаційного суспільства не може ефективно функціонувати.

Проте погляди вчених на роль і значення фінансової звітності часто діаметрально протилежні. Поглиблені дослідження в цьому напрямку необхідні для правильного розуміння його природи, уточнення його позицій в інформаційній системі ринкового середовища та визначення впливу на рішення користувачів.

Будучи важливою частиною системи інформаційного забезпечення управління користувачами та процесу прийняття рішень, фінансова звітність гармонійно поєднується з основними класичними функціями менеджменту. (рис.2.1). [15]

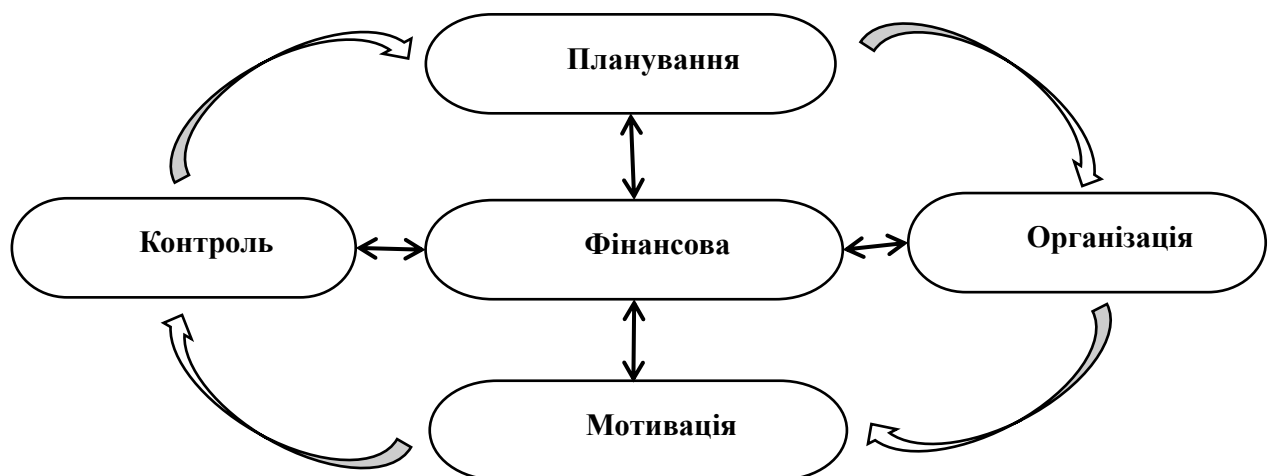

Рис. 2.1. Фінансова звітність у системі управління підприємством

У процесі планування дані фінансової звітності використовуються для обґрунтування цілей і напрямків роботи, що формують основу та моделюють показники планування фінансово-господарської діяльності підприємства. На етапі організації роботи це впливає на процес збору первинних даних про факти господарського життя, а також на методи та процедури обробки цих даних у системах фінансового обліку. Деталізуються завдання, процеси, вимоги до інформації на виробничому рівні та функції бухгалтерів. Фінансова звітність також є засобом мотивації та обмеження фінансової політики менеджменту. Він використовується для моніторингу, контролю, аналізу та оцінки досягнутих результатів та відповідних коригувальних дій.

Суттєве значення фінансова звітність також має для зовнішніх користувачів. На її основі інвестори приймають рішення щодо вкладання коштів в активи і цінні папери підприємства, кредитори – щодо фінансування його господарської діяльності, надання позик. На загальнодержавному рівні фінансова звітність є інформаційною базою формування показників макроекономічної ефективності, статистичних спостережень, управління розвитком галузей і регіонів. Певна річ, вона використовується й фіскальними органами.[18]

У ринковій економіці фінансова звітність слугує засобом регулювання ринку цінних паперів, переливу капіталів із менш привабливих сфер діяльності у більш привабливі, що сприяє економічному оздоровленню через розподіл фінансових ресурсів. Її можна вважати одним із інститутів суспільства, який забезпечує функціонування економіки країни.

Суб'єктами фінансової звітності виступають укладачі (облікові працівники й менеджери), користувачі (власники, інвестори, кредитори, контрагенти, держава, громадськість та ін.) та регулятори (органи державної влади, професійні організації, які регулюють облік і звітність). Кожен з них має свої інтереси, які доречно поділити на три категорії: особисті, загальноорганізаційні, суспільні (табл. 2.1).

Інтереси суб'єктів фінансової звітності

Категорії інтересів Суб'єкти фінансової звітності фінансової фінансової фінансової	Менеджмент	Власники	Інвестори	Кредитори	Контрагенти	Працівники	Держава	Громадськість	Аудитори	.
Особисті	+	+	+	+	+	+				..
Загальноорганізаційн і	+									..
Суспільні							+	+	+	..

Під інтересом суб'єктів фінансової звітності варто розуміти реальну причину соціально-економічних дій, усвідомлену потребу, яку можна виразити і задовольнити через механізм фінансової звітності. У процесі формування й аналітичної оцінки показників фінансової звітності між її суб'єктами виникає комплекс специфічних відносин. Існує суттєвий розрив між інформацією у розпорядженні менеджменту підприємства й інформацією, доступною зовнішнім користувачам. Тому обсяг і надійність фінансової звітності значною мірою залежить від менеджменту та його інтелектуальної чесності щодо користувачів.[19]

Суб'єкти фінансової звітності взаємодіють в умовах постійного конфлікту інтересів (рис. 2.2.).

Рис. 2.2. Вектори трактування фінансової звітності

2.2. Види, класифікація бухгалтерської звітності та вимоги до заповнення звітних форм

Фінансова звітність – фінансова звітність, яка містить інформацію про фінансовий стан підприємства, результати діяльності та рух грошових коштів протягом звітного періоду. Законодавчо регулюється:

- «Законом України про бухгалтерський облік та фінансову звітність»;
- постановою Кабміну «Про порядок затвердження подання фінансової звітності»;
- ПСБО/МСФЗ (залежно від характеру суб'єкта, що звітує);

- Методичною пропозицією щодо заповнення форми фінансової звітності (за ПСБО), затверджена наказом Мінфіну від 28.03.2013 р. № 433.

- Іншими нормативними актами галузі.

Законом України про бухгалтерський облік визначено, що фінансова звітність підприємства не є комерційною таємницею, конфіденційною інформацією чи інформацією з обмеженим доступом (ст. 14 ч. 2), він передбачає публічну фінансову звітність, але на практиці цей закон не застосовується.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки бізнесу. Фінансова звітність має задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть запитувати звіти на основі конкретних інформаційних потреб. Фінансова звітність є обов'язковою в офіційних виданнях та прирівняних до них виданнях (Наказ № 150 від 28.04.2012 р. «Про мету оприлюднення документів у друкованих засобах масової інформації»)

Фінансова звітність (за ПСБО) включає в себе:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан)
- Звіт про фінансові результати підприємства (звіт про сукупний дохід),/Звіт про прибутки та збитки (назва за МСФЗ)
- Звіт про рух грошових коштів (за прямим або непрямим методом),
- Звіт про власний капітал,/Звіт про зміни у власному капіталі (назва за МСФЗ)
- Примітки до фінансової звітності.

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Баланс підприємства складається в останній день закінчення звітного періоду. Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року. Крім того, відповідно до облікової політики підприємства фінансова звітність може складатися за інші періоди. Звітний період для складання фінансової звітності про виконання бюджетів визначається Бюджетним кодексом України.

Перший звітний період новоствореного підприємства може бути не менш як 12 місяців, але не більш як 15 місяців.

Звітним періодом підприємства, що ліквідується, в Україні є період з початку звітного року до дати прийняття рішення про ліквідацію.[21]

Залежно від джерел інформації і показників, які містяться у звітності, розрізняють бухгалтерську, статистичну та податкову звітність.

Бухгалтерська звітність містить показники (переважно у вартісних вимірниках) виробничої і фінансово-господарської діяльності, а також фінансового стану підприємства за певний звітний період. Вона складається на підставі належно оформлених документів бухгалтерського обліку і відображає системно всю діяльність підприємства. Проте окремі показники бухгалтерської звітності формуються за даними оперативного-технічного й статистичного обліку.

Статистична звітність характеризує окремі сторони діяльності підприємств і країни в цілому, тобто окремі економічні та соціальні явища. Джерелами інформації для її складання також є дані оперативного-технічного, статистичного й бухгалтерського обліку.

Податкова звітність складається на підставі даних податкового обліку у вигляді декларацій та розрахунків. [20]

Види звітності, що складаються підприємствами представлені на рисунку 2.3. [5, с. 128]

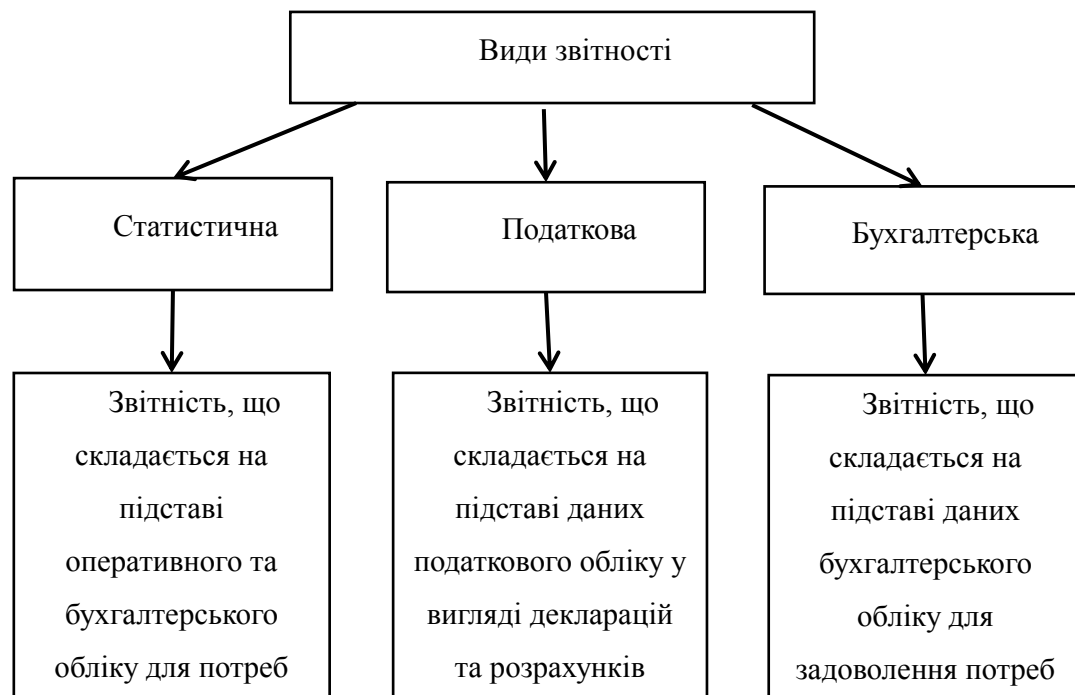

Рис. 2.3. Види бухгалтерської звітності

На підставі практичного досвіду проведемо класифікацію звітності (рис. 2.4.) [2, с. 53].

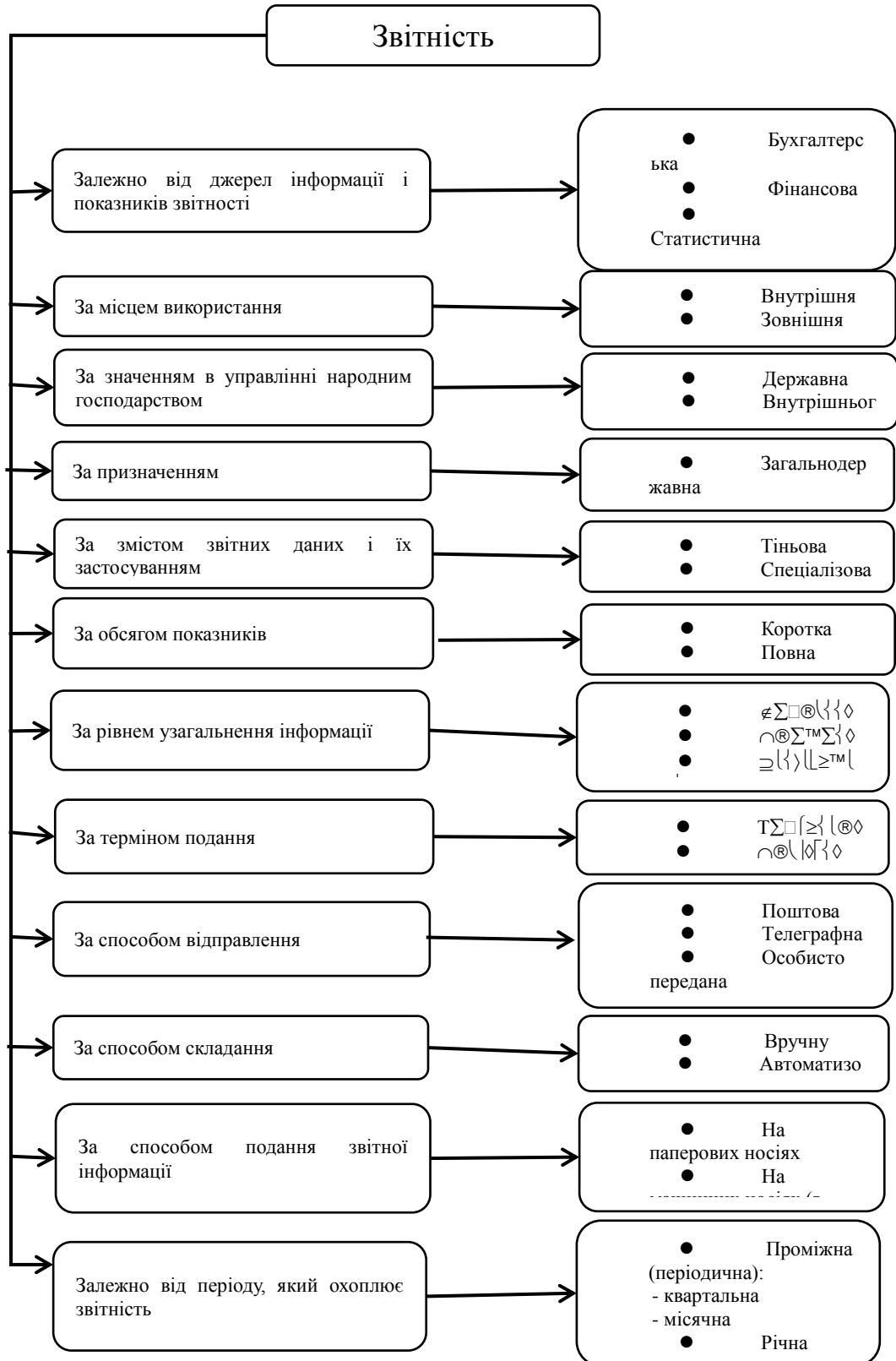

Рис. 2.4. Класифікація звітності

Звітність є основним джерелом інформації і відображає результати виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій. Тому вона має відповідати завданням управління сучасним підприємством і, відповідно, задовольняти певні вимоги. Виходячи з теорії управління, законодавчих актів, нормативно-правових документів можна сформулювати систему вимог до звітності (рис. 2.5.)

Рис. 2.5. Вимоги до звітності

При складанні звітності потрібно дотримуватись відповідних вимог: доречності, зрозумілості, надійності, суттєвості, достовірності, зіставності.[24]

Актуальність інформації характеризується її впливом на прийняття рішень користувачами та своєчасністю. При складанні фінансової звітності необхідно дотримуватися таких якісних характеристик: наочність, актуальність, достовірність. На рішення користувачів впливає лише відповідна інформація. Суттєвість – це точка відсікання інформації, яка включена до фінансової звітності, або рівень точності такої інформації. Цей момент можна визначити на основі як кількісних, так і якісних факторів. Суттєвість також розглядається в контексті групування статей фінансової звітності, кожна істотна стаття розкривається окремо, а неістотні статті можуть бути об'єднані на основі їх економічного змісту або функції. Тут перевага віддається якісним факторам.

Дані фінансової звітності є основою не тільки для оцінки результатів звітного періоду, а й для їх прогнозування. Так, інформація про фінансовий стан та результати діяльності часто використовується як основа для прогнозування майбутнього фінансового стану, результатів діяльності, здатності підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання, виплачувати дивіденди тощо [39]. Для досягнення якісних характеристик інформації, що міститься у формах фінансової звітності, під час її формування дотримуються низки принципів: автономність, безперервність, періодичність, історична (фактична) собівартість, нарахування та відповідність доходів і витрат, повне охоплення, послідовність, обачність, єдина грошова міра. [40] Під час складання фінансової звітності кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від власників – фізичних осіб. Таким чином, особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства. Цей принцип називають принципом автономності підприємства.

Фінансові звіти складаються також виходячи з принципу безперервності діяльності підприємства, тобто підприємство не має ні наміру, ані потреби ліквідуватися або суттєво зменшувати масштаби своєї діяльності, і залишатиметься таким у подальшому (принаймні протягом наступного звітного періоду).

Принцип періодичності припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди часу (звітні періоди) з метою складання Фінансової звітності. Передбачається також складання проміжної звітності (квартальної та місячної) наростаючим підсумком з початку року.

Під час визначення оцінки активів у балансі пріоритет надається їх історичній собівартості, яка складається з витрат на їх виробництво або придбання.

Принцип нарахування полягає в тому, що результати господарських операцій визнаються, коли вони відбуваються (а не тоді, коли отримуються або сплачуються грошові кошти), і відображаються в бухгалтерському обліку та фінансових звітах тих періодів, до яких вони відносяться. Принцип нарахування має застосовуватися одночасно з принципом відповідності, за яким витрати визнаються у звіті про фінансові результати на основі прямого зв'язку між ними та отриманими доходами.

Надання користувачам інформації про політику бухгалтерського обліку яку підприємство повинно використовувати постійно при складанні фінансових звітів будь-яких змін у цій політиці та впливу таких змін на показники фінансових звітів є вимогою принципу послідовності. Дотримання цього принципу є передумовою зіставності фінансових звітів.

Щоб активи або дохід не були завищені, а зобов'язання чи витрати занижені при складанні фінансових звітів слід застосовувати принцип обачності. Принцип єдиного грошового вимірника передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності.

Відповідальність за складання та надання звітності несе керівництво підприємства.[57]

2.3. Порядок затвердження та подання фінансової звітності

Дія цього Порядку поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми господарювання і форми власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності (далі —

підприємства), які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством.

Фінансова звітність подається органам, до сфери управління яких належать підприємства, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, а також згідно із законодавством — іншим органам та користувачам, зокрема органам державної статистики.

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності відповідно до законодавства.

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за міжнародними стандартами фінансової звітності публічними акціонерними товариствами, банками, страховиками починаючи з 1 січня 2012 р., кредитними спілками — з 1 січня 2015 р., а також підприємствами, які провадять господарську діяльність за такими видами:

- надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (розділ 64 КВЕД ДК 009:2010), за винятком діяльності з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009:2010), а також недержавне пенсійне забезпечення (група 65.3 КВЕД ДК 009:2010) — починаючи з 1 січня 2013 року;

- допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (розділ 66 КВЕД ДК 009:2010) — починаючи з 1 січня 2014 р., а діяльність з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009:2010) — починаючи з 1 січня 2015 року.

Розпорядники коштів державного бюджету подають фінансову звітність органам Казначейства за встановленою Мінфіном формою.

Розпорядники коштів місцевих бюджетів подають фінансову звітність органам Казначейства та місцевим фінансовим органам за встановленою Мінфіном формою.

Банки подають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність Національному банку в установленому ним порядку.[26]

Фінансова звітність може подаватися органам державної статистики разом з довідкою про наявність згоди надання органам державної влади даних з фінансової звітності підприємства, форму якої наведено у додатку. У разі

відсутності такої згоди зазначена довідка органам державної статистики не подається.

Платники податку на прибуток у визначених законом випадках подають органів державної податкової служби у порядку, передбаченому Податковим кодексом України для подання податкової декларації:

- квартальну фінансову звітність (крім підприємств, що відповідно до Господарського кодексу України належать до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва);
- річну фінансову звітність.

Юридичні особи, що відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 Податкового кодексу України, та юридичні особи, які відповідно до Господарського кодексу України належать до суб'єктів мікропідприємництва, подають відповідним органам річну фінансову звітність, передбачену для суб'єктів малого підприємництва.

У разі коли організація діяльності органів державної статистики, органів Казначейства та інших органів, до яких подається фінансова звітність, припинена (порушена) у зв'язку з тимчасовою окупацією території та/або проведенням антитерористичної операції, підприємства, розміщені на такій території, подають фінансову звітність після відновлення звичайної діяльності зазначених органів або відповідним органам в населених пунктах, на території яких такі органи здійснюють повноваження в повному обсязі.

Терміни подання підприємствами фінансової звітності в межах, визначених пунктами 5 — 11 цього Порядку, встановлює міністерство або інший орган виконавчої влади, до сфери управління якого належать підприємства, або органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності.

Датою подання фінансової звітності для підприємства вважається день фактичної її передачі за належністю, а у разі надсилання її поштою — дата одержання адресатом звітності, зазначена на штампелі підприємства зв'язку, що обслуговує адресата.

Квартальна фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) подається підприємствами органам, зазначеним у пункті 2, не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна — не пізніше 28 лютого наступного за звітним року.

Квартальна або річна фінансова звітність подається підприємствами органі державної податкової служби у строки, передбачені для подання декларації з податку на прибуток підприємств.

Квартальна звітність подається розпорядниками коштів державного і місцевих бюджетів не пізніше ніж 15 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна фінансова звітність — не пізніше ніж 22 січня року, що настає за звітним роком.

Розпорядники коштів державного і місцевих бюджетів подають квартальну та річну фінансову звітність за встановленими графіками органам Казначейства за місцем обслуговування.[38]

Фінансова звітність розпорядниками коштів державного і місцевих бюджетів подається розпорядникам вищого рівня з відміткою органів Казначейства про її відповідність даним обліку про виконання бюджетів.

Розпорядники бюджетних коштів, що перебувають на тимчасово окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції, можуть подавати фінансову звітність розпорядникам вищого рівня без відмітки органів Казначейства про її відповідність даним обліку про виконання бюджетів.

Головні розпорядники коштів державного бюджету подають квартальну та річну зведену фінансову звітність Казначейству за встановленим ним графіком та Рахунковій палаті.

Органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності, подають зведену фінансову звітність про використання бюджетних коштів відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 25 лютого наступного за звітним року.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств, які належать до сфери їх управління, а

також зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у державній власності, Мінекономрозвитку і Мінфіну щокварталу не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 15 квітня наступного за звітним року. Про диференційовані терміни подання цієї фінансової звітності повідомляє Мінфін.

Укоопспілка подає Мінфіну та Мінекономрозвитку зведену фінансову звітність щодо споживчих товариств, їх спілок та всіх утворених ними підприємств у терміни, передбачені абзацом першим цього пункту.[37]

Об'єднання підприємств, утворені на добровільних засадах, подають власну та зведену фінансову звітність, якщо це передбачено установчими документами, в порядку, визначеному абзацом першим цього пункту.

Об'єднання підприємств, утворені за рішенням Кабінету Міністрів України або центрального органу виконавчої влади, який здійснює управління майном підприємств, подають крім власної зведену фінансову звітність відповідно Мінфіну та Мінекономрозвитку або відповідному центральному органу виконавчої влади.

Органи місцевого самоврядування подають зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств комунальної власності, а також зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у комунальній власності, відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 30 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 10 березня наступного за звітним року. Про диференційовані терміни подання цієї звітності повідомляють місцеві органи виконавчої влади.

У разі коли дата подання звітності випадає на неробочий день, термін подання переноситься на перший після вихідного робочий день.

Підприємства, що мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції подають консолідовану фінансову звітність власникам (засновникам) у визначені ними терміни, але не пізніше 45 днів після

закінчення звітнього кварталу та не пізніше 15 квітня наступного за звітним року. Підприємства, які складають консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, надсилають листом відповідну інформацію органам державної статистики у передбачені для подання такої звітності строки.[58]

Перед складанням річної фінансової звітності обов'язкове проведення інвентаризації активів та зобов'язань підприємства.

Проведення інвентаризації також обов'язкове у разі:

- передачі майна державного підприємства в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворення державного підприємства в акціонерне товариство;

- зміни матеріально відповідальних осіб (на день приймання-передачі справ);

- встановлення фактів крадіжок або зловживань, зіпсуття цінностей, а також за приписом судово-слідчих органів;

- пожежі, стихійного лиха або техногенної аварії;

- ліквідації підприємства, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

Підприємства, які розміщені на тимчасово окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції або структурні підрозділи (відокремлене майно) яких перебувають на такій території, проводять інвентаризацію у разі можливості безпечного та безперешкодного доступу уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал підприємств.

У річній фінансовій звітності інформація про активи, до яких неможливо забезпечити безпечний та безперешкодний доступ, та зобов'язання і власний капітал, які не можуть бути документально підтверджені у зв'язку з відсутністю доступу до відповідних первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, відображається за даними бухгалтерського обліку.

Зазначені підприємства зобов'язані провести інвентаризацію станом на перше число місяця, що настає за місяцем, в якому з'явилася можливість доступу до

активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, та відобразити результати інвентаризації у бухгалтерському обліку відповідного звітного періоду.

Порядок проведення інвентаризації та врегулювання розбіжностей щодо фактичної наявності активів та зобов'язань з даними бухгалтерського обліку визначається Мінфіном.

Порядок та строки проведення інвентаризації бібліотечних фондів визначаються Мінфіном та МКТ.[66]

РОЗДІЛ 3
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Сутність фінансово-економічного стану та його роль у ефективності
господарської діяльності підприємства

Інформаційною базою аналізу фінансового стану підприємства є, в основному, фінансова звітність.

Фінансова звітність являє собою систему показників, що відображають інформацію про фінансовий стан організації на звітну дату, а також фінансові результати її діяльності за звітний період.

Склад, зміст, вимоги та інші методичні основи фінансової звітності на підприємствах України регламентовані Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р №87. Згідно з цим П(С)БО фінансова звітність складається з утворюючих єдине ціле взаємозалежних показників балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до них. Головними вимогами до фінансової звітності є достовірність, повнота та відкритість для ознайомлення користувачів.

Баланс підприємства (форма №1) служить індикатором для оцінки фінансового стану підприємства. Підсумок балансу дає орієнтовну суму коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства.

Для загальної оцінки фінансового стану підприємства складають ущільнений баланс, у якому об'єднують у групи однорідні статті. При цьому скорочується число статей балансу, що підвищує його наочність і дозволяє порівнювати з балансами інших підприємств.

Для одержання загальної оцінки динаміки фінансового стану можна зіставити зміни результату балансу зі змінами фінансових результатів господарської діяльності (виручкою від реалізації продукції, прибутком від реалізації,

прибутком від фінансово-господарської діяльності), використовуючи форму №2 "Звіт про фінансові результати".

Примітки до фінансової звітності повинні розкривати суть поданої звітної інформації, облікову політику організації і забезпечувати користувачів звітності додатковими даними, які недоцільно включати в баланс, звіт про фінансові результати та ін. звітні документи, але котрі є необхідними користувачам фінансової звітності для реальної оцінки майнового, фінансового стану організації і фінансових результатів її діяльності. [18]

На вітчизняних підприємствах часто здійснюють аналіз характеру змін окремих статей балансу. Такий аналіз проводиться за допомогою горизонтального (часового) та вертикального (структурного) аналізу.

Горизонтальний аналіз полягає в побудові однієї або декількох аналітичних таблиць, у яких абсолютні балансові показники доповнюються відносними темпами зростання (спаду). Мета горизонтального аналізу полягає в тому, щоб виявити абсолютні і відносні зміни розмірів різноманітних статей балансу за визначений період, дати оцінку цим змінам. Для аналізу беруть базисні темпи росту за декілька періодів. Найчастіше розбивка на періоди відбувається поквартально.

Цінність результатів горизонтального аналізу суттєво знижується в умовах інфляції, коливань цін на ресурси та частих нововведень у податковому законодавстві, які впливають на розподіл доходу. В цій ситуації на деяких підприємствах з високими темпами обіговості коштів (задіяних переважно у секторі роздрібної торгівлі та наданні послуг) доцільним було б здійснення горизонтального аналізу з врахуванням не щоквартальних, а щомісячних змін показників у статтях балансу підприємства.

Велике значення для оцінки фінансового стану має також вертикальний (структурний) аналіз активу і пасиву балансу, що дає представлення фінансового звіту у вигляді відносних показників. Мета вертикального аналізу полягає в розрахунку питомої ваги окремих статей у підсумку балансу й оцінці його змін. За допомогою вертикального аналізу можна проводити міжгосподарські порівняння

підприємств, а відносні показники згладжують негативний вплив інфляційних процесів.

Горизонтальний і вертикальний аналіз взаємодоповнюють один одного, на їхній основі будується порівняльний аналітичний баланс. У порівняльному балансі відображаються лише основні розділи активу і пасиву балансу. Він характеризує як структуру звітної бухгалтерської форми, так і динаміку окремих її показників.[23]

Таким чином, співставляючи структури змін в активі і пасиві, можна зробити висновки про те, через які джерела, в основному, відбувся притік нових коштів і в які активи ці нові кошти вкладені. Сама по собі структура майна і навіть її динаміка не дає відповідь на питання, наскільки вигідно для інвестора вкладання грошей у дане підприємство, а лише оцінює стан активів і наявність можливостей для погашення боргів.

За сучасних умов функціонування економіки України значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансово - економічного стану підприємств, оцінки їх ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності, оздоровлення підприємств та виходу їх з кризового стану. [25]

Особливого значення в сучасних умовах господарювання набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансово-економічного стану підприємства за існування різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки завдяки своєчасному й об'єктивному аналізу фінансового стану підприємств.

Фінансово-економічний стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності і виступає комплексним поняттям, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою моделей, методів, прийомів і показників, що відображують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної

оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні стабільності його роботи.

Під фінансовим станом підприємства розуміють спроможність підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективного використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю. Тобто на фінансовий стан підприємства впливає рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання. Оптимізація фінансового стану є однією з головних умов успішного його розвитку в майбутньому періоді. Водночас кризовий фінансовий стан підприємства свідчить про серйозну загрозу настання його банкрутства. [30]

Аналіз фінансово-економічного стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств. Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок. [24]

Метою економічного аналізу фінансової діяльності є всебічна оцінка фінансового стану підприємства, резервів його діяльності та ділової активності задля пошуку резервів підвищення рентабельності, виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства, а також виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами; розробки найвірогідніших передбачень і прогнозів майбутніх умов функціонування підприємства, визначення дохідності підприємства для порівняння її з аналогічними показниками інших підприємств або оцінка підприємства з погляду його ринкової вартості; своєчасного виявлення та усунення недоліків у господарській діяльності для визначення шляхів підвищення фінансового стану підприємства та його платоспроможності, виявлення змін у фінансовому стані в просторово - часовому розрізі та основних чинників, які

впливають на фінансовий стан підприємства, прогнозування основних тенденцій у фінансовому стані.

При цьому фінансово-економічний стан підприємства повинен розглядатися з погляду наступних напрямків витрат коштів, тобто для:

- забезпечення нормальної виробничо-господарської і відтворювальної діяльності;
- забезпечення своєчасності розрахунків по зобов'язаннях;
- можливості фінансування масштабних проектів по розвитку підприємства (оволодіння новими секторами ринків, розширення обсягів виробництва, освоєння нових видів продукції, технології та ін.).

Якщо наявні у фінансовому розпорядженні ресурси дозволяють виконати всі три функції, то стан підприємства вважається таким, що не викликає сумнівів. Якщо перші дві функції виконуються, а на виконання третьої коштів не вистачає, стан характеризується як середній. Якщо ж засобів не досить навіть для виконання перших двох функцій, стан підприємства повинний бути позначений як близький до банкрутства. [33]

Діагностика фінансово-економічного стану підприємства полягає в визначенні й вивченні ознаки, виміру основних характеристик, що відображають стан технічних систем, економіки та фінансів суб'єкта господарювання, для встановлення можливих відхилень від стійких середніх стандартних значень і припинення порушень нормального режиму праці.

Всі показники фінансово-економічного стану підприємства перебувають у взаємозв'язку та взаємозумовленості. Тому оцінити реальний фінансовий стан підприємства можна лише на підставі використання певного комплексу показників з урахуванням впливу різних факторів на відповідні показники.

Для детальної та всебічної оцінки фінансово-економічного стану підприємства застосовують наступні групи показників:

- показники ліквідності, що вимірюють можливості підприємства з оплати заборгованості;
- показники платоспроможності та фінансової стійкості, що характеризують міру покриття підприємством позикових коштів;

- показники прибутковості (рентабельності), що вимірюють прибутковість вкладених у підприємство коштів та використаного обладнання;

- показники ділової активності.[32]

3.2. Аналіз активів, зобов'язань, показників ліквідності і платоспроможності підприємства

Активи і зобов'язання підприємства показують ступінь ділової активності і ефективності фінансової діяльності підприємства.

До показників, що досліджують ділову активність підприємства відносять наступні.

1. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кман):

$$K_{\text{ман}} = \frac{\text{Власні оборотні кошти}}{\text{Власні кошти}} \quad (3.1)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто яку вкладено в оборотні кошти, а яку капіталізовано. Оптимальний рівень понад 0,2. Значення цього показника може значно варіювати залежно від структури капіталу та галузевої приналежності підприємства.

2. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (Кпозкап):

$$K_{\text{позкап}} = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Активи}} \quad (3.2.)$$

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу характеризує частку позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства. Доповненням до цього показника є коефіцієнт концентрації власного капіталу. Сума обох коефіцієнтів дорівнює 1 (100 %).

3. Коефіцієнт концентрації власного капіталу (Кквлкап):

$$K_{\text{квлкап}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Активи}} \quad (3.3)$$

Коефіцієнт концентрації власного капіталу характеризує частку власності підприємства в загальній сумі коштів, інвестованих у його діяльність. Чим вищий цей коефіцієнт, тим більш фінансово стійким і незалежним від кредиторів є підприємство. [45]

4. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів (Кзпк):

$$Кзпк = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Довгострокові зобов'язання} + \text{Власний капітал}} \quad (3.4)$$

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів характеризує структуру капіталу. Зростання цього показника в динаміці — негативна тенденція, яка вказує на те, що підприємство все більше залежить від зовнішніх інвесторів.

5. Коефіцієнт фінансового ризику (Кфр):

$$Кфр = \frac{\text{Залучені кошти}}{\text{Власні кошти}} \quad (3.5)$$

Коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важеля або співвідношення залученого і власного) (Кфр) характеризує кількість залученого капіталу в розрахунку на 1 грн. власного.

Зростання цього коефіцієнта свідчить про підвищення залежності підприємства від залучених джерел, втрату фінансової автономії. Критичне значення цього коефіцієнта, коли $Кфр > 1$, а нормальним вважається таке значення, при якому лише третина активів підприємства формується за рахунок залученого капіталу. Залежно від зміни внутрішніх і зовнішніх умов функціонування підприємства нормальне значення коефіцієнта фінансового ризику суттєво змінюється.

6. Коефіцієнт структури залученого капіталу (Ксзк):

$$Ксзк = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Залучені кошти}} \quad (3.6)$$

Коефіцієнт структури залученого капіталу показує частину довгострокових зобов'язань у загальній сумі залученого капіталу. Цей показник характеризує питому вагу довгострокових кредитів та інших довгострокових зобов'язань у складі сукупних зобов'язань підприємства, при його зменшенні відбувається поліпшення фінансового стану підприємства. Його критичне значення досягається при перевищенні 0,4.

7. Рентабельність продажів (ROS), %:

$$ROS = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Обсяг продажів}} * 100\% \quad (3.7)$$

Рентабельність продажів демонструє частку чистого прибутку в обсязі продажів підприємства. При розрахунку показника використовуються середні значення змінних за період. [48]

8. Рентабельність власного капіталу (ROE), %:

$$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} * 100\% \quad (3.8)$$

Рентабельність власного капіталу дозволяє визначити ефективність використання капіталу, інвестованого власниками підприємства. Звичайно цей показник порівнюють із можливим альтернативним вкладенням коштів в інші цінні папери. Він показує, скільки грошових одиниць чистого прибутку заробила кожна одиниця, вкладена власниками компанії.

9. Рентабельність поточних активів (RCA), %:

$$RCA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Оборотні активи}} * 100\% \quad (3.9)$$

Рентабельність поточних активів демонструє можливості підприємства в забезпеченні достатнього обсягу прибутку стосовно використовуваних оборотних коштів компанії. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більше ефективно використовуються оборотні кошти.

10. Рентабельність позаоборотних активів (RFA), %:

$$RFA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Основні засоби}} * 100\% \quad (3.10)$$

Рентабельність позаоборотних активів демонструє здатність підприємства забезпечувати достатній обсяг прибутку стосовно основних коштів компанії. Чим вище значення даного коефіцієнта, тим більше ефективно використовуються основні кошти.

11. Оборотність активів (Оакт), разів:

$$\text{Оакт} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Активи}} \quad (3.11)$$

Оборотність активів - це показник кількості оборотів активів підприємства за певний період підприємства (переважно за рік). Зростання показника свідчить про підвищення ефективності використання капіталу, який вкладено в активи підприємства. [50]

12. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) Фвід:

$$\text{Фвід} = \frac{\text{Виручка від реалізації продукції}}{\text{Середньорічна вартість основних виробничих фондів}} \quad (3.12)$$

Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної вартості основних засобів. Він показує ефективність використання основних засобів підприємства.

13. Наявність власного оборотного капіталу (Квок), яку визначають як різницю власного капіталу підприємства (ВК) та суми необоротних активів (НА):

$$\text{Квок} = \text{ВК} - \text{НА} \quad (3.13)$$

Нестача або зменшення суми власних оборотних засобів призводить до збільшення величини залученого капіталу і посилення фінансової залежності підприємства. [47]

Для аналізу фінансової діяльності використовують ряд ще інших показників, які також дають необхідну характеристику фінансового стану підприємства.

Досліджуючи фінансову діяльність підприємства, доцільно брати до уваги його ліквідність і платоспроможність. Показники, що визначають ліквідність і платоспроможність підприємства включають:

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кла):

$$\text{Кла} = \frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (3.14)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) є найбільш жорстким критерієм ліквідності підприємства і показує, яку частину короткострокових зобов'язань можна в разі потреби погасити негайно. Рекомендована нижня межа показника — 0,2.

Значення даного показника менше за 0,2 є свідченням низького рівня платоспроможності підприємства.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (Клшв):

$$\text{Клшв} = \frac{\text{Грошові кошти, розрахунки та інші активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (3.15)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності за смисловим значенням аналогічний коефіцієнту покриття, проте обчислюється по більш вузькому колу поточних активів, коли з розрахунку вилучено найменш ліквідну їх частину — виробничі запаси. В умовах ринкової економіки типовою є ситуація, коли при ліквідності підприємства заробляють 40% і менше від облікової вартості запасів. У зарубіжній літературі наводиться орієнтовне нижнє значення показника — 1, але ця оцінка має умовний характер.

3. Коефіцієнт покриття (загальний) (Кпзаг):

$$\text{Кпзаг} = \frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (3.16)$$

Коефіцієнт покриття (загальний) дає загальну оцінку ліквідності активів, указуючи, скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань. Логіка розрахунку цього показника полягає в тому, що підприємство гасить короткострокові зобов'язання в основному за рахунок поточних активів, якщо величина поточних активів перевищує величину поточних зобов'язань, підприємство можна вважати таким, що успішно функціонує. Розмір перевищення і є коефіцієнтом покриття. Значення показника може значно варіюватися по галузях та видах діяльності, а його розумне зростання в динаміці розглядають як позитивну тенденцію.

4. Коефіцієнт автономії (незалежності) (Кавт):

$$\text{Кавт} = \frac{\text{Власні кошти}}{\text{Майно підприємства}} \quad (3.17)$$

Дані показники дають можливість комплексно проаналізувати та дати об'єктивну оцінку фінансової діяльності підприємства. Вони дозволяють виявити як позитивну динаміку підприємства, так і його слабкі сторони. А тому і своєчасно спланувати необхідні шляхи удосконалення та підвищення ефективності функціонування підприємства. [51]

3.3. Аналіз фінансово-економічного стану приватного підприємства «Агроекологія»

Проведемо аналіз фінансово-економічного стану підприємства ПП «Агроекологія». Фінансова звітність «Агроекологія» за 2019-2020 рр. наведена в додатках.

Розраховуємо сукупність коефіцієнтів ліквідності.

Визначаємо коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$2019 = \frac{1550+5+1545}{18444} = 0,17$$

$$2020 = \frac{24730+18+24712}{13919} = 3,55$$

Даний коефіцієнт є найбільш жорстким критерієм ліквідності підприємства. Не менше 20% поточних зобов'язань компанія повинна мати змогу погасити в будь – який момент. Нормативне значення цього показника знаходиться в межах 0,20 – 0,35. Значення даного показника не відповідає нормативному, що є негативною тенденцією. Період 2019 – 2020 рр. характеризувався зниженням значення цього показника, що було зумовлене зниженням фінансових інвестицій підприємства з однозначним збільшенням величини поточних зобов'язань.

Розраховуємо коефіцієнт швидкої ліквідності:

$$2019 = \frac{8039+3100}{18444} = 0,60$$

$$2020 = \frac{3627+49460}{13919} = 3,81$$

Проводячи аналіз за допомогою цього коефіцієнта слід звернути увагу не тільки на значення показника, але й на якість дебіторської заборгованості. Нормативне значення даного показника складає 1. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності за 2019 р. є значно меншим за нормативне,.

Обчислимо коефіцієнт покриття:

$$2019 = \frac{261122-162264}{117302} = 0,84$$

$$2020 = \frac{276077-165053}{124943} = 0,89$$

Коефіцієнт покриття характеризує достатність обігових коштів для погашення боргів протягом року. Оскільки значення коефіцієнта менше 1, то підприємство

має неліквідний баланс. Станом на кінець 2019 року значення коефіцієнту становило 0,84, тобто в компанії на 1 гривню поточних зобов'язань припадає 0,84 гривні поточних активів. Тобто значення коефіцієнта має негативну тенденцію до зменшення.

Як показують розрахунки, на досліджуваному підприємстві усі коефіцієнти ліквідності значно нижчі за нормативні значення, що свідчить про низький рівень платоспроможності.

Визначимо коефіцієнт автономії:

$$2019 = \frac{261122}{279566} = 0,93$$

$$2020 = \frac{276077}{289996} = 0,95$$

Коефіцієнт фінансової незалежності характеризує можливість підприємства виконувати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів. Його нормативне значення повинно бути більше або дорівнювати 0,5. Як бачимо протягом аналізованого періоду цей показник є незмінним і його значення перевищує нормативне, що свідчить про достатність у підприємства власних активів для покриття зовнішніх зобов'язань.

Розрахуємо коефіцієнт маневреності власного капіталу:

$$2019 = \frac{261122 - 162264}{261122} = 0,38$$

$$2020 = \frac{276077 - 165053}{276077} = 0,40$$

Значення цього показника має бути досить високим, щоб забезпечити гнучкість у використанні власних коштів підприємства. Значення даного показника має бути більшим за 0,1. За період 2019-2020 рр. значення даного коефіцієнта відповідало нормам, що свідчить про стійкий фінансовий стан підприємства.

Обчислимо коефіцієнт концентрації позикового капіталу:

$$2019 = \frac{0+18444}{279566} = 0,07$$

$$2020 = \frac{0+13919}{289996} = 0,05$$

Даний коефіцієнт характеризує частку позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства. Нормативне значення коефіцієнта має бути меншим за 0,5. Значення даного показника у 2019 рр. знаходилось на рівні 0,7, що не відповідає нормативному.

Розрахуємо коефіцієнт концентрації власного капіталу:

$$2019 = \frac{261122}{279566} = 0,93$$

$$2020 = \frac{276077}{289996} = 0,95$$

Підприємство вважається фінансово стійким за умови, що частина власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів підприємства становить не менше 50 %. Отже, за даним критерієм підприємство можна вважати фінансово стійким, оскільки значення даного коефіцієнта в досліджуваному періоді в середньому складало 0,9.

Визначимо коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів:

$$2019 = \frac{0}{0+261122} = 0$$

$$2020 = \frac{0}{0+276077} = 0$$

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів характеризує структуру капіталу.

Обчислимо коефіцієнт фінансового ризику (Кфр):

$$2019 = \frac{18444}{261122} = 0,07$$

$$2020 = \frac{13919}{276077} = 0,05$$

Більш чітко ступінь залежності підприємства від залучених коштів виражається у коефіцієнті фінансового ризику. Чим більше коефіцієнт, тим більше залежність підприємства від залучених коштів. Допустимий рівень залежності визначається умовами роботи кожного підприємства і, в першу чергу, швидкістю обігу обігових коштів.

Оскільки значення даного коефіцієнта у 2019-2020 рр. складало в середньому 0,5 – 0,7, то це означає, що на 1 грн. вкладених у активи власних коштів підприємство залучило 0,5 – 0,7 грн. позичених коштів.

Розрахуємо коефіцієнт структури залученого капіталу:

$$2019 = \frac{0}{18444} = 0$$

$$2020 = \frac{0}{13919} = 0$$

Здійснимо розрахунки коефіцієнтів рентабельності підприємства.

Обчислимо рентабельність продажів:

$$2019 = \frac{21118}{-150767} * 100\% = 14\%$$

$$2020 = \frac{26155}{-137278} * 100\% = 19,05\%$$

Рентабельність продажів у 2020 р. має значення 19, що є значно вище від показника 2019, збільшення відбулося за рахунок збільшення чистого прибутку.

Визначимо рентабельність власного капіталу:

$$2019 = \frac{21118}{261122} * 100\% = 8,09\%$$

$$2020 = \frac{26155}{276077} * 100\% = 9,47\%$$

Рентабельність власного капіталу компанії в 2019 році склала 8,09%, у 2020 році значення коефіцієнта становило 9,47%. Таким чином, помітна позитивна динаміка. Розрахуємо рентабельність оборотних активів:

$$2019 = \frac{21118}{117302} * 100\% = 18\%$$

$$2020 = \frac{26155}{124943} * 100\% = 21\%$$

Значення даного коефіцієнта показує, що оборотні активи у 2020 р. ефективно використовувались, адже збільшення даного коефіцієнта свідчить про стійкий фінансовий стан підприємства.

Обчислимо рентабельність позаоборотних активів:

$$2019 = \frac{21118}{136750} * 100\% = 15,44\%$$

$$2020 = \frac{26155}{141310} * 100\% = 18,51\%$$

Значення даного коефіцієнта у 2020 р. склало 18,51%, що свідчить про поліпшення фінансового стану підприємства.

Визначимо коефіцієнт оборотності активів:

$$2019 = \frac{21118}{279566/2} = \frac{21118}{139783} = 0,151 \text{ (об.)}$$

$$2020 = \frac{26155}{289996/2} = \frac{26155}{144998} = 0,180 \text{ (об.)}$$

Обчислимо абсолютні показники фінансової стійкості підприємства.

Розрахуємо наявність власного оборотного капіталу:

$$2019 \text{ р.} = 261122 - 136750 = 124372 \text{ (тис.грн)}$$

$$2020 \text{ р.} = 276077 - 141310 = 134767 \text{ (тис.грн)}$$

Дані показники свідчать про задовільну роботу підприємства. З метою покращення економічного стану підприємства можна передивитися основні напрямки його економічної політики .

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На підставі вище викладеного можна зробити наступні висновки. Звітні показники є важливим джерелом інформації про хід виконання планів соціально-економічного розвитку підприємств, бізнес-планів інших формувань, які створюються в галузях у результаті реформування власності. На основі цих показників виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, обґрунтовуються заходи, що дозволяють у майбутньому уникнути недоліків, які мали місце в минулих звітних періодах. Важливе значення має звітність підприємств для наукових досліджень у галузі економіки.

Колгосп імені Орджонікідзе, з 2000 року Приватне Підприємство «Агроекологія» діє на основі Статуту, укладеного та затвердженого у відповідності до Конституції України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про господарські товариства, чинного законодавства України».

Юридична адреса підприємства: 38013, Полтавська область, Миргородський район, с. Михайлики, вул. Євгена Коновальця, 26.

Підприємство має розвинуте рослинництво і високопродуктивне молочне стадо. На полях «Агроекології» отримують високі урожаї озимої пшениці, гречки, вівса, ячменю, соняшнику, кукурудзи та інші зернові культури із зерна яких виробляють крупи та борошно. Тваринництво повністю забезпечене екологічно чистими кормами власного виробництва. Підприємство сертифіковане як виробник молока для дитячого харчування, а також атестоване як племінний завод з розведення української червоно-рябої молочної породи ВРХ.

Підприємство має статус юридичної особи, має відокремлене майно, самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в банківських установах, просту круглу печатку, штампи і бланки зі своїм найменуванням, а

також має фірмову марку (емблему) та товарний знак (логотип), які затверджені Засновником Підприємства і зареєстровані в Торгівельно-промисловій палаті.

Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства. Фінансова звітність повинна задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

Бухгалтерська звітність містить показники (переважно у вартісних вимірниках) виробничої і фінансово-господарської діяльності, а також фінансового стану підприємства за певний звітний період. Вона складається на підставі належно оформлених документів бухгалтерського обліку і відображає системно всю діяльність підприємства. Проте окремі показники бухгалтерської звітності формуються за даними оперативного-технічного й статистичного обліку.

Статистична звітність характеризує окремі сторони діяльності підприємств і країни в цілому, тобто окремі економічні та соціальні явища. Джерелами інформації для її складання також є дані оперативного-технічного, статистичного й бухгалтерського обліку.

Податкова звітність складається на підставі даних податкового обліку у вигляді декларацій та розрахунків.

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду. Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року. Крім того, відповідно до облікової політики підприємства фінансова звітність може складатися за інші періоди. Звітний період для складання фінансової звітності про виконання бюджетів визначається Бюджетним кодексом України. Доречність інформації характеризується її впливом на прийняття рішень користувачами та своєчасністю.

Готуючи фінансову звітність, необхідно дотримуватися таких якісних характеристик: зрозумілість, доречність, надійність.

Для досягнення якісних характеристик інформації, яка міститься в формах фінансової звітності, під час її формування дотримуються ряду принципів: автономності, безперервності, періодичності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, єдиного грошового вимірника.

Для загальної оцінки фінансового стану підприємства складають ущільнений баланс, у якому об'єднують у групи однорідні статті. При цьому скорочується число статей балансу, що підвищує його наочність і дозволяє порівнювати з балансами інших підприємств.

На вітчизняних підприємствах часто здійснюють аналіз характеру змін окремих статей балансу. Такий аналіз проводиться за допомогою горизонтального (часового) та вертикального (структурного) аналізу.

За сучасних умов функціонування економіки України значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансово - економічного стану підприємств, оцінки їх ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності, оздоровлення підприємств та виходу їх з кризового стану.

Фінансово-економічний стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності і виступає комплексним поняттям, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою моделей, методів, прийомів і показників, що відображують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів.

Під станом фінансовим підприємства розуміють спроможність підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективного використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю. Тобто на фінансовий стан

підприємства впливає рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання. Водночас кризовий фінансовий стан підприємства свідчить про серйозну загрозу настання його банкрутства.

Аналіз фінансово-економічного стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств. Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок.

Проаналізувавши фінансовий стан підприємства можна зробити наступні пропозиції:

1. Фінансовий стан підприємства характеризується розміщенням і використанням засобів (активів) і джерелами їх формування (пасивів). Для недопущення незадовільної структури балансу необхідно стежити за зміною структури майна і джерел його формування та проводити заходи, спрямовані на поліпшення структури: оптимальне співвідношення власних і позикових коштів підприємства, зниження часток дебіторської та кредиторської заборгованостей, зменшення невиправданих запасів матеріальних ресурсів і т. д. В умовах ринкових відносин виникає об'єктивна необхідність визначення тенденцій фінансового стану, орієнтації у фінансових можливості та перспективи, оцінки фінансового стану інших господарюючих суб'єктів.

Підприємство потребує вироблення внутрішньої фінансової стратегії. Вона включає в себе різні способи і дії для досягнення головної стратегічної мети, а саме:

- формування фінансових ресурсів і централізоване стратегічне управління ними;
- виявлення вирішальних напрямків і зосередження на їх виконання зусиль, маневреності та використання резервів фінансових керівництвом підприємства;
- ранжування та поетапне досягнення цілей;
- відповідність фінансових дій економічному стану та матеріальним можливостям підприємства на кожному відрізку часу;

- створення та підготовка стратегічних резервів;
- облік економічних і фінансових можливостей своїх конкурентів;
- визначення главою загрози з боку конкурентів, мобілізація основних сил на її усунення та умілий вибір напрямків фінансових операцій.

Успіх фінансової стратегії підприємства гарантується при взаємоуравнюванні теорії і практики фінансової стратегії; при відповідно фінансових стратегічних цілей реальним економічним і фінансовим можливостям через жорстку централізацію фінансового стратегічного керівництва і гнучкість методів у міру зміни фінансово-економічної ситуації.

2. Тема даної роботи «Фінансова звітність підприємства та аналіз показників його діяльності», тому дана пропозиція полягає в щорічному підвищенні рівня кваліфікації бухгалтерів за рахунок підприємства.

Професія бухгалтера важлива й передбачає високий рівень знань і відповідальності. Сучасному бухгалтеру доводиться витратити багато часу на те, щоб вивчати зміни до податкового, бухгалтерського, господарського законодавства. До того ж, бухгалтерські функції поступово автоматизуються, розвивається та вдосконалюється управлінський облік, організація якого на підприємстві зазвичай також лягає на плечі бухгалтера. Нерідко доводиться співпрацювати та вступати у відносини із представниками інших частин бізнесу та поза бізнесом, контролюючими органами, пояснювати показники, надавати інформацію, допомагати підприємству досягати цілей. Бухгалтер має розвивати необхідні технічні знання (освоювати нові програми), навички та етику. Такі вміння потрібно плавномірно нагромаджувати та тренувати. Кваліфікований бухгалтер запорука правильного ведення обліку на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24 травня 1995 року №88 : наказ Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.u>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року №996-ХІУ / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України 30 листопада 1999 року №291 / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356.
5. Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, наказ Міністерства фінансів України 28.03.2013 р. № 433
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73// Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. № 250 «Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні» (ЗП України, 1993 р., № 9, ст. 186).
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 липня 1993 р. № 509 «Про внесення змін і доповнень до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні» (ЗП України, 1993 р., № 11, ст. 251).
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 1993 р. № 804 «Про внесення змін і доповнень до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні» (ЗП України, 1994 р., № 2, ст. 45).

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 1994 р. № 175 «Про внесення змін і доповнень до постанов Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. № 250 і від 19 вересня 1993 р. № 764» (ЗП України, 1994 р., № 7, ст. 176).
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 1995 р. № 307 «Про внесення змін і доповнень до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні» (ЗП України, 1995 р., № 7, ст. 178).
12. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. № 951 «Про внесення змін до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні» (ЗП України, 1996 р., № 16, ст. 449).
13. Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1997 р. № 869 «Про списання курсових різниць за операціями в іноземній валюті та внесення змін і доповнень до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. № 250» (Офіційний вісник України, 1997 р., число 33, с. 31).
14. Андрієнко В. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку / В. Андрієнко // Наука молода. - 2008. - № 9. - С. 153-157.
15. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємства: Підручник. – К.: Либідь, 2003. – 384 с.
16. Баканов М. І., Шеремет А. Д. Теорія економічного аналізу. — М.: Фін. і стат., 2002. — 416 с.
17. Бернстайн Л. А. Аналіз фінансової звітності: Теорія, практика і інтерпретація: Пер. з англ. / Наук. ред. І. І. Єлисеєва; Гол. ред. сер. Я. В. Соколов. — М.: Фін. і стат., 1996. — 624 с.
18. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / за ред. Проф.. Ф.Ф.Бутинця - Житомир: ЖІТІ, 2006. - 832 с.
19. Бухгалтерський фінансовий облік. Конспект лекцій/ За ред. Ф.Ф. Бутинця. - Житомир: ЖІТІ, 2008. – 320 с.
20. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Податковий облік і звітність на підприємствах: Навч. посібник.-К.: ВД “Професіонал”, 2004.- 448 с.

21. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні.- Дніпропетровськ.: ТОВ “Баланс - Клуб”, 2001.- 768 с.
22. Грузинов В.П. Економіка підприємства: Підручник. – К.: Знання, 2002. – 425 с.
23. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посіб./ За ред.С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 457 с.
24. Економіка підприємства: Навч. посіб./ За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2005. – 431 с.
25. Економічний аналіз: ситуації, тести, приклади, задачі, вибір оптимальних рішень, фінансове прогнозування: Навч. посіб / Під ред. М. І. Баканова, А. Д. Шеремета. — М.: Фін. і стат., 2003. — 656 с.
- 26.Єпіфанов А.О., Дехтяр Н.А., Мельник Т.М., Школьник І.О. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: Монографія. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 286 с.
- 27.Звітність підприємств : [навч. посібник] / Г.М. Давидов, Н.С.Шалімова. - К.: Знання, 2010. - 623 с.
- 28.Звітність підприємств : [підручник] / За ред. В.С. Уланчука. - К.: Знання, 2008. - 492 с
- 29.Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб. — 3-тє вид., допов. і перероб. — К.: Знання-Прес, 2002. — 190 с.
- 30.Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 152 с.
- 31.Ковальчук М. І. Економічний аналіз у сільському господарстві. — К.: КНЕУ, 2002. — 282 с.
- 32.Коракоз І. І., Самборський В. І. Теорія економічного аналізу. — К.: Вища шк., 2000. — 380 с.
- 33.Коробов М.Я. Фінанси промислових підприємств. – К.: Либідь, 2005. – 415 с.
- 34.Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. — К.: Знання, 2002. — 294 с.
- 35.Курс економічного аналізу / І. Ф. Прокопенко та ін. — Х.: Легас, 2004. — 384 с.
- 36.Кучеренко Т.Є. Класифікація господарської звітності: генезис і проблеми сучасності [Електронний ресурс] / Т.Є. Кучеренко // Вісник ТНЕУ, — 2008. —№2. // Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

- 37.Кучеренко Т. Фінансова звітність як складова економічних наук / Т. Кучеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 9. – С. 21–29.
- 38.Лень В.С., Гавриленко В.В. Звітність підприємства: Підручник.- К.: Каравела, 2010.- 672 с.
- 39.Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник.- К.: “Центр навч. літератури”, 2005.- 632 с.
- 40.Малишкін А.І. Фінансова звітність підприємств: міжнародні і національні стандарти: [Навч. Посіб.] / А. І. Малишкін. – [2-е видавн., доп. і іспр.]. – Суми : Університетська книга, 2001. – 158 с.
- 41.Мацибора В.І., Збарський В.К., Мацибора Т.В. Економіка підприємства: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2008. – 312 с.
- 42.Мельник Л.Г., Корінцева О.І. Економіка підприємства: Конспект лекцій. Навч. посіб. – Суми: ВТД, 2003. – 412 с.
- 43.Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навчальний посібник. – К.:КНЕУ, 2004. – 194 с.
- 44.Ляпушин М. П. та ін. Аналіз фінансово-економічної діяльності. — М.: ЮНІТІ
- 45.Нашкерська Г.В. Фінансовий облік.- К.: Кондор, 2005.- 503 с.
- 46.Петрович І.М. Економіка виробничого підприємства: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2002. – 365 с.
- 47.Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства: Підручник. – К.: Скарби, 2003. – 336 с.
- 48.Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік: навч. посібник.- К.: Каравела, 2010.- 480 с.
- 49.Плиса В.Й. Стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства //Фінанси України. – 2008. - №11. – с. 38-44
- 50.Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Петряєва З. Ф. Курс економічного аналізу: Підручник / За ред. І. Ф. Прокопенка. — Харків: Легас, 2004. — 384 с.
- 51.Проценко Н. Б. Методологічні аспекти оцінки економічної стійкості підприємств//Регіональна економіка. - 2007. - № 2. - с. 86-94.
- 52.Пушкар М. С. Фінансовий облік: [підручник] / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 628 с.

- 53.Річна фінансова звітність ПП «Агроекологія» за 2019-2020 рр.
54. Розов П.Р. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств.– К.: Знання, 2007. – 305 с.
- 55.Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2004. – 325 с.
- 56.Сахарцева І.І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами Національних стандартів України.- К.: Кондор, 2003.- 614 с.
- 57.Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2003. – 436 с.
- 58.Сук Л.К., Сук П.Л. Організація бухгалтерського обліку: Підручник.- К.: Каравела; Піча Ю.В., 2009.- 624 с.
- 59.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. - К.: А.С.К.,2005.-784с.
- 60.Теорія економічного аналізу: Підручник / В. М. Серединська, О. М. Загородна, Р. В. Федорович; За ред. Р. В. Федоровича. — Т.: Укрмедкнига, 2002. — 220 с.
- 61.Теорія економічного аналізу / Т. М. Чабан, Т. А. Калінська, І. О. Дмитрієнко. — К.: ЦУЛ, 2003. — 214 с.
- 62.Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник.— Житомир: Житомир. інж.-технол. ін-т., 2005. — 438 с.
- 63.Фінанси підприємств: Підручник / Під ред. А. М. Поддєрьогіна. - К.: КНЕУ, 2000. - 460 с.
- 64.Хомин П.Я., Журавель Г.П. Звітність підприємств. – Навч.посібник. – К: ВД «Професіонал», 2006. – 656 с.
- 65.Хомин П. Облікове забезпечення звітності про фінансові результати має бути методологічно обґрунтованим / П. Хомин // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 6. – С. 9–15.
- 66.Цал-Цалко Ю.С., Холод Б.І. Економіка підприємства: Навч. посіб. – Житомир: ЖІТІ, 2003. – 388 с.
- 67.Чебанова Н. В. Фінансова звітність підприємств: [навчальний посібник] / Н. В. Чебанова, Т. Я. Чупир, Ю. А. Василенко. – Харків : Фактор, 2006. – 444 с.

68. Чабанова Н. В., Єфименко Т.І. Фінансовий облік: Підручник.- К.: ВЦ “Академія”, 2007,- 704 с.
- 69.Чернелевський Л.М., Редзюк Т.Ю. Податковий облік і контроль. Навч. посібник.- К.: Пектораль, 2006.- 316 с.
70. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2004. – 568 с.